

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 75. ANUL XVI.

Telegraful este de doua ori pe septemana: joi si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat' prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretul prenumeratiunii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe un an 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru intea ora cu 7. cr. sirula, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 19 Septembrie (1 Oct.) 1868.

Cuventarea

Escelentiei Sele Presantitului Parinte Archiepiscopu si Metropolitu Andrei Baronu de Sigauna, tinuta cu ocaziunea deschiderii Congresului nationalu bisericescu romanu in 16/28 Septembrie.

Innoiescete, innoiescete, noue Ierusalime, caci ti-au venit tie earasi lumin'a, si marirea Domnului preste tine au resaritu. Acesta casa Tatalu o au ziditu, acesta casa Fiulu o au intaritu; acesta casa Duchulu santu o au innoitu.

Cu acesta cantare bisericesa, carea o cantamu in fie-care anu in 13-lea Septembrie, candu serbamu amintirea innoirii Bisericii del'a momentulu Domnului, — cu acesta cantare bisericesca, dicu, ve salutu pre Domniele Vostre astadi, candu noi, ca membrii ai nou reinfiintatei nostre metropolii romane de relegea greco-resaritena din Ungari'a si Ardealu ne-amu adunatu intai'a ora la congresulu nationalu bisericescu romanu.

Pentru-ca precum Biserica dela momentulu Domnului s'au roinat in urm'a unei ursite invidiose, si apoi incetandu acesta prin latirea si intarirea cristianismului s'au ziditu earasi Biserica deasupra momentulu Domnului: asi'a tocm'a si metropolia noastra sau roinat in urm'a unei ursite invidiose, si nimicinduse acesta prin latirea si intarirea spiritului luminatoriu si adeveratu crestinescu alu secululu nostru s'au reinfiintatu earasi vechi'a noastra metropolia.

Ursit'a acesta invidioasa, carea au apasatu metropolia noastra, au lasatu dupa sine urme nesterse in istoria bisericii nostre, si in legile patriei nostre, precum si in ordinaciunile regimului patriotic de mai nainte. Din istoria bisericii nostre ne convingemu, ca ursit'a acesta invidioasa de biserica noastra s'au escatu de acolo, caci ierarchia noastra bisericesca impreuna cu preoti si crestinii au nezaitu a sustiene in originalitate institutiunile bisericii primitive crestinesce, si a remane credinciosi religiei loro stramosiesci, si caci in 16-lea vecu au facutu tuturor innoirilor confessionalifronto, care seculi trecuti le au provocatu pre terenulu christianismului in Europ'a intraga.

Acesta ursita invidioasa au causatu apoi din partea ierarchieloru celoralte biserici crestine gone asupra metropoliei nostre, si a credinciosului cleru si poporu, si ierarchiele acestea ale celoralte biserici crestine au efectuitu prin put' ruc'a loro inluntia in legislatiunea si regimulu patriei, de ne-amu lipsitu de metropolia, de episcopii, de manastiri, de numerate parochii si de tote averile si zidurile, ce se gasen la metropolia, la episcopii, la manastiri si la parochii. Despre batjocurile si prinsorile, care Archiereii, preoti si crestinii erau siliti, a le suferi numai din cauza, caci nu vreau sa schimbe stramosiasca loro religione, nu voiu sa amintescu nimicu, caci nu voicseu sa improspetezu rane vechi, ei trecu la epocha aceea, candu coloni serbi au trecut la a. 1690 din Turci'a la Ungari'a cu cati-va archierei si cu mai multe dieci de mii familii, si sub scutulu unor privilegii pentru biserica si natuinea serbesca au infiintatu provintia loro metropolitana nationala. Si fiind-ca acesti coloni serbi s'au estinsu dela Dunare si Sav'a pana la amendoue tiermurile Muresiului, unde ei au gasitu pre coreligionarii sei romani lipsiti de archierei si in parte mare si de preoti, si in intelesulu privilegioru loro au asediatu pre ruinele episcopateloru romane trei eparchii serbesci, la Aradu, Timisior'a si Caransebesiu, care apoi mai tardiu s'au numitu si a Versi-tiului. Asfelu romanii ortodocsi din Ungari'a au devenitu sub Archierei serbi, ear Episcopii din Ardealu si Bucovina, insa nu si crestinii, devenira in urm'a mesuriloru

politice din 30-lea Octobrie 1783 sub Ijurisdictione sinodului metropolitanu serbescu din Carlovitio.

Inse clerulu si poporul romanu au ostatu totu intinsu si se ruga la regimu pentru de a recapatata metropolia sea canonica, dara fara efectu.

Spiritu celu puternicu alu anulu 1848, care au nimicitu feudalismulu, si privilegiile, si in loculu loro au stabilitu intre poporele patriei egala indreptatire politica si confessionala, — au destepatatu din nou simtiulu dreptului nostru neprescriptibilu canonicu si istoricu pentru recastigarea vechiei nostre metropolii romane de relegea greco-resaritena din Ungari'a si Transilvania si dovedindulu Maestatea Sea ces. reg. apostolica, prea induratulu nostru Rege Franciscu Iosifu I. au si incuviintiatu cererile nostre prin pre inalt'a sa resolutiune din 12/24 Decembrie 1864 cu aceea: ca sa avemu metropolia constatata de romani de relegea greco-resaritena din Ungari'a si Ardealu, cu episcopiele din Aradu si Caransebesiu si cu Archiepiscopii in Ardealu, totodata denumindume pre mine de Archiepiscopu alu Transilvaniei si de Metropolitu alu romaniloru de relegea greco-resaritena din Ungari'a si Ardealu, si demandandumi, ca in contielegere cu Pre santitulu Domnu Episcopu Procopiu Ivacicoviciu alu Aradului sa facu propunerea de Episcopu pentru scaunulu nou infiintatei eparchii a Caransebesiului; in urm'a reprezentatiunei nostre archieresei Maestatea Sea s'au indoratu, a denumi de Episcopu eparchiulu alu Caransebesiului pre fostulu Archimandritu si Protopresbiteru alu Brasiovului Domnulu Ioanu Popasu.

Si fiinduca Maestatea Sea numai pentru intai'a ora la infiintarea metropoliei nostre au denumitu pre mitropolitulu nostru fara sa prejodece spre viitoriu modulu legalu de alegere a mitropolitulu seu a Episcopiloru, pentru aceea m'au insarcinat pre mine, ca in contielegere cu Domnii Episcopi sa propunu modalitatea, dupa carea va avea a se constitui Mitropolitulu si Episcopii nostrii spre viitoriu.

Objectulu acesta l'amu tractatu noi Archiereii in Sinodulu din 16-lea Augustu 1865, si amu aflitu unanimu, ca noi Archiereii nu suntemu competenti, a tracta acestu obiectu fara intrevinerea reprezentantiloru clerulu si poporulu credinciosu din intraga metropolia, prin urmare, ca numai unu congresu nationalu bisericescu romanu este competente a tracta acestu obiectu cu valore de dreptu. De aceea acestu sinodu Archiereescu au asterntu Maestatiei Sele in acestu intelesu representationea sea, espunendu acolo si modulu conchiemarei si alu tenerii unui asemenea congresu bisericescu fatia cu elaborarea modulu de constituiere a Mitropolitulu si Episcopiloru spre viitoriu, precum si fatia cu elaborarea unui statutulu organicu privitoriu la tote elementele constitutive dintr'o metropolia.

Maestatea Sea ces. reg. apostolica au binevoitu, a predá ministeriului seu regiu ungurescu de cultu spre tractare acesta representatione sinodala, si inaltulu ministeriu de cultu a compus pre bas'a acestei representationi sinodale unu proiectu de lege si l'au presentatu dietei spre inarticularea infiintatei nostre metropolii romane, si a egalei ei indreptatiri cu metropolia serbesca, si a garantiei de autonomia in intelesulu articuluului XX. de lege din anulu 1848, prin urmare, ca metropolia noastra sa fia indreptatita, de a-si regula, conduce si decide independentu in congresele sele bisericesci obiectele eclesiastice, scolari si fundationali, si a le administra si guberna prin propriile sele organe in intelesulu statuteloru stabilinde in aceste congrese si aprobate de catre Maestate. — Mai departe inaltulu ministeriu de cultu au proiectatu dietei pre bas'a representationei sinodali, ca se i se

dea voia, de a mijloci conchiemarea catu mai curendu a congresulu bisericescu, care dupa propunerea sinodulu episcopescu aru avea sa consteie afara de Archierei din 30 deputati preotiesci, si din 60 mireni, si aru avea de problema organizarea Congresulu pre langa aprobarea maestatica, precum si a incerca impacarea acelor diferentii, care s'au escatu din despartirea metropoliei nostre romane de cea serbesca, caci in casu contrariu aceste diferentii au de a se tracta si decide prin o judicatoria ordinaria deleganda de Maestate.

Proiectulu acesta de lege s'au pertractatu constitutionalmente in amendone casele legislative si au urmatu articulu alu IX-lea de lege din acestu anu, care prin Maestatea Sea s'au sanctionatu in 24 Iunie si s'au publicatu in casa reprezentantiloru in 27 Iunie, iera in casa de susu in 30-lea Iunie a. c.

Asfelu prin acesta lege constitutionalu adusa cu observarea tuturoru recerintieloru legali, la a careia pertractare au luat parte si cati-va dintre barbati nostri coreligionari in calitate ca reprezentanti ai tierei, si s'au distinsu in aperearea intereseloru bisericii nostre, — asfelu dicu prin legea acesta s'au petrecutu infiintarea metropoliei nostre, si referintile ei catre statu, si metropolia serbesca in condicia legiloru patriei.

Deci pre bas'a canoneloru bisericesci recunoscute prin susu amintitulu articulu de lege m'amu intelesu cu Pre santitii Domni Episcopi pentru soroculu tenerii acestu congresu nationalu bisericescu, si amu aflitu de bine, a se conchiama acela pre diu'a de astadi, adeca pre 16 Septembrie.

In urm'a acestei contielegeri amu rugatu prin representationea mea din 1 Augustu a. c. pre inaltulu regiu ministeriu de cultu, ca sa binevoiesca a mijloci dela Maestatea Sea incuviintarea acestui sorocu pentru celebrarea congresulu presentu; si primindu eu aprobarea maestatica urmata prin resolutiunea regesca din 12 Augustu a. c. si impartasita mie prin emisulu ministerialu din 14 Aug., amu insciintiatu despre aceea fara amenare pre Pre santitii Domni Episcopi cu scopu, ca sa escrie alegerile de deputati clericali, mireni si militari, cari sa se poa infatisa temporiu la congresu, totu odata amu scrisu si eu peutru Archidieceasa alegerile de deputati.

Eata Domniloru, ca amu ajunsu a vedea congresulu celu multu doritu alu provinciei nostre metropolitane a tuturoru romaniloru de relegea greco-resaritena din Ungari'a si Ardelu!

Eata Domniloru! Congresulu acesta insusi, carelu representati Domniele Vostre!

Eata Domniloru! tempala incetarei acelei sarcine grele, care de 20 de ani jacea pre umerii mei, si care trebuia sa o suportu singuru dupa pusefiunea mea, ceea ce o ocupu in organismulu santei maicei nostre biserici, caci n'amu pututu sa ne organizamu pana acum bisericesce.

Cum amu condusu eu pana acum treb'a cea grea si problematica a reinfiintarei metropoliei nostre? despre aceea judice presentulu si viitorulu.

Deca cate odata amu facutu intrebuintiare de octroiieri, aceea amu facutu dupa demandarea impregiurariiloru inteligentore in acea convictiune, ca clerulu si poporul credinciosu se va multiam cu aceea, dara nici d-cum n'amu facutu cu intentiune, de a exercita, seu de a stabili in lucrurile nostre bisericesci, scolari si fundationali vre-unu absolutismu ierarchicu. Din acesta cauza trebuie sa accentuezu aci, ca decu amu si facutu une ori intrebuintiare de octroiieri, aceste nu se potu lua in intelesulu strinsu de octroiieri, de ore-ce octroiirea presupune totu-deun'a o mesura volnica pre terenulu bisericescu; eu insa nu amu facutu nici o me-

